

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

*Hotărâre tradusă și redactată de către Direcția agent guvernamental.
Ea poate suferi modificări de formă.*

SECȚIA A DOUA

DECIZIE

Cererea nr. 23151/09
Leonid TALAMBUȚA versus Republica Moldova
și alte 11 cereri
(a se vedea lista în anexă)

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a Doua), întrunită la 19 martie 2019 într-un Comitet compus din:

Ivana Jelić, Președinte,
Valeriu Grițco,

Darian Pavli, *judcători*,
și Hasan Bakırcı, Grefier adjunct al Secției,

Având în vedere cererile menționate mai sus depuse la datele indicate în tabelul anexat,

Deliberând, decide următoarele:

ÎN FAPT

1. Lista cererilor este prezentată în anexă.
2. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de către Agentul său.
3. În cererea nr. 74995/17, guvernul ucrainean nu a dorit să se prevaleze de dreptul său de a interveni în baza Articolului 36 din Convenție.

A. Circumstanțele cauzei

4. Circumstanțele cauzei, prezentate de către părți, pot fi rezumate după cum urmează.

5. Reclamanții sunt sau au fost deținuți (a se vedea lista din anexă) în locurile de detenție din Moldova. În cererile lor, ei invocă condițiile de detenție, pe care le-au descris detaliat.

B. Legislația națională și texte pertinente

6. La 1 ianuarie 2019 au intrat în vigoare modificările la Codul de procedură penală introduse prin legile nr. 163 din 20 iulie 2017 și nr. 272 din 29 noiembrie 2018. Acestea prevăd introducerea unui nou remediu preventiv și compensatoriu pentru plângerile cu privire la condițiile inadecvate de detenție.

7. Conform acestor noi prevederi, persoanele care au o cerere depusă în fața Curții Europene a Drepturilor Omului cu privire la condițiile detenției lor pot exercita, în termen de patru luni de la 1 ianuarie 2019, dreptul la remediu menționat mai sus.

8. Legea și actele interne relevante, precum și textele Consiliului Europei sunt prezentate în decizia *Draniceru v. Republica Moldova* ((dec.), nr. 31975/15, §§ 10-19, 12 februarie 2019).

PLÂNGERI

9. Invocând Articolul 3 din Convenție, reclamantii s-au plâns de condițiile materiale ale detenției lor, considerate contrare acestei dispoziții, precum și de lipsa asistenței medicale în timpul detenției. De asemenea, în unele cereri (a se vedea anexa), aceștia susțin că nu ar fi primit îngrijiri medicale adecvate în detenție.

10. De asemenea, unii reclamanti (a se vedea anexa) se plâng de inexistența unui remediu intern efectiv, în sensul Articolului 13 din Convenție, pentru a-și exercita drepturile în baza Articolului 3 din Convenție.

11. În plus, reclamantii mai invocă încălcarea diverselor articole din Convenție și din Protocoalele la aceasta.

ÎN DREPT

A. Cu privire la conexarea cererilor

12. Având în vedere similaritatea cererilor, Curtea consideră că este necesar să le examineze împreună într-o singură decizie, în conformitate cu Articolul 42 § 1 din Regulamentul său.

B. Cu privire la plângerea formulată în baza Articolului 3 din Convenție referitor la condițiile materiale de detenție

1. Instituirea unui nou remediu național

13. Curtea notează că, începând cu 1 ianuarie 2019, justițiabilii se pot prevala de noul remediu pentru a invoca condițiile detențiilor lor. În decizia sa recentă *Draniceru* (decizie citată mai sus, §§ 26-41), Curtea a analizat dispozițiile referitoare la acest remediu și s-a pronunțat asupra eficienței sale, din care rezultă următoarele.

14. Noul remediu include o componentă preventivă și alta compensatorie. Cu referire la prima, în cazul în care plângerea este considerată fondată, judecătorul de instrucție, sesizat de o persoană condamnată, poate să dispună penitenciarului remedierea situației în termen de maximum cincisprezece zile, iar la sfârșitul acestei perioade administrația penitenciară trebuie să informeze judecătorul cu privire la măsurile concrete întreprinse. Cu referire la componenta compensatorie, judecătorul poate: a) decide reducerea sentinței persoanei condamnate, pe baza unei scutiri de 1-3 zile pentru o perioadă de detenție de zece zile în condiții necorespunzătoare și (b) în cazul în care reducerea sentinței nu este suficientă pentru a despăgubi persoana condamnată sau în cazul în care reținerea în condiții necorespunzătoare este mai mică de zece zile, să se acorde persoanei condamnate o compensație pecuniară de maximum două unități convenționale, *id est* 100 lei moldovenești (aproximativ 5,10 EUR conform cursul oficial de schimb valabil la 1 ianuarie 2019) pentru fiecare zi de detenție în condiții necorespunzătoare.

15. Persoanele deținute care nu sunt condamnate pot fi despăgubite de către instanța de judecată, care stabilește pedeapsa cu închisoarea, conform următoarelor formule: două zile de închisoare pentru o zi de arest preventiv în condiții neadecvate. În cazurile în care nu se poate aplica reducerea, acuzatul/inculpatul poate înainta o acțiune civilă pentru a cere despăgubiri.

16. Curtea reiterează faptul că ea a constatat deja că noul remediu stabilit în Republica Moldova *a priori* poate fi considerat eficient și că, în principiu, există perspective de remediere adecvată a încălcărilor Convenției care rezultă din condițiile de detenție necorespunzătoare (*Draniceru*, decizie menționată mai sus, § 41).

2. Epuizarea noului remediu

17. Curtea reiterează că principiile relevante aplicabile în materie de epuizare a căilor interne de recurs instituite în urma unei hotărâri-pilot sunt deja bine-stabilite (a se vedea, printre multe altele, *Demopoulos și alții v. Turcia* (dec.) [MC], nr. 46113/99 și 7 altele, §§ 69-70 și 87-88, CEDO 2010, *Stella și alții v. Italia* (dec.), nr. 49169/09 și alții, §§ 38-41, 16 septembrie 2014, și *Domján v. Ungaria* (dec.), nr. 5433/17, §§ 31-34, 14 noiembrie

2017). În special din această jurisprudență rezultă că, deși epuizarea căilor de interne recurs se apreciază la data depunerii cererii în fața Curții, această regulă suferă excepții care pot fi justificate de către circumstanțele unei cauze anumite, în particular atunci când un remediu a fost instituit în urma unei hotărâri-pilot pronunțate de către Curte.

18. Curtea a constatat deja că noul remediu cu privire la condițiilor de detenție introdus în sistemul juridic moldovenesc *a priori* a fost eficient, că a fost justificată aplicarea excepției de la principiul epuizării căilor de recurs interne, și că justițiabilii trebuiau să se prevaleze de acesta (*Draniceru*, decizie pre-citată, §§ 41, 43-44).

19. Revenind la prezenta cauză, Curtea notează că noul remediu este la dispoziția reclamantilor și că acesta poate fi exercitat în termen de patru luni începând cu 1 ianuarie 2019.

20. Având în vedere cele de mai sus, Curtea consideră că, în măsura în care se invocă detenția în condiții materiale contrare Articolului 3 din Convenție, reclamantii trebuie să se prevaleze de noul recurs respectiv pentru a obține recunoașterea încălcării și, după caz, compensarea adecvată. În același timp, Curtea afirmă că, în cazul în care nu obțin câștig de cauză la nivel național, aceștia vor putea depune o nouă cerere în fața Curții în termen de șase luni de la epuizarea noului remediu (*Draniceru*, decizie pre-citată, § 45).

21. Curtea declară din nou că își rezervă dreptul de a examina coerența jurisprudenței instanțelor naționale cu propria jurisprudență, precum și eficacitatea căilor de recurs atât în teorie, cât și în practică. În orice caz, sarcina probei cu privire la eficacitatea căilor de recurs va fi pusă pe seama statului reclamat (*ibidem*, § 46).

22. Din aceste considerente, rezultă că plângerea reclamantilor cu referire la condițiile materiale inadecvate de detenție trebuie respinsă pentru neepuizarea căilor de recurs interne, în conformitate cu Articolul 35 §§ 1 și 4 din Convenție.

C. Cu privire la plângerea formulată în baza Articolului 13 din Convenție

23. Curtea a constatat deja că noul remediu a fost, în principiu, eficient în sensul Articolului 35 § 1 din Convenție (*Draniceru*, decizie pre-citată, § 41). Având în vedere legătura dintre această dispoziție și Articolul 13 din Convenție, Curtea consideră că respectiva constatare este de asemenea valabilă și pentru prezenta plângere (*ibid.*, § 49).

24. Prin urmare, Curtea consideră că această plângere este vădit nefondată și trebuie respinsă în conformitate cu Articolul 35 § 3 (a) și 4 din Convenție.

D. Cu privire la celelalte plângeri

25. În plus, reclamanții se plâng de încălcarea diferitelor articole din Convenție și Protocoalele sale. În plus, unii din ei se plâng și de lipsa asistenței medicale în detenție, invocând Articolul 3 din Convenție, separat sau combinat cu Articolul 13 din Convenție (a se vedea anexa).

26. Curtea nu se consideră în măsură să se pronunțe cu privire la admisibilitatea și fondul acestor plângeri și amână examinarea acestora.

Din aceste motive, Curtea, în unanimitate,

Decide să conexeze cererile;

Declară inadmisibile plângerile în baza Articolului 3 din Convenție, separat sau combinat cu Articolul 13 din Convenție, cu referire la condițiile materiale de detenție;

Amână examinarea celorlalte plângeri ale reclamanților, inclusiv a celor formulate de către unii din aceștia în baza Articolului 3 din Convenție în separat sau combinat cu Articolul 13 din Convenție, cu referire la lipsa asistenței medicale în detenție.

Redactată în limba franceză și notificată în scris la 28 martie 2019.

Hasan Bakırcı
Grefier adjunt

Ivana Jelić
Președinte

ANEXĂ

Nr.	Cererea nr.	Data înaintării	Reclamant Data nașterii Locul de reședință Naționalitate	Reprezentat de	Plângerile privind condițiile materiale de detenție	Plângerile referitor la lipsa condițiilor de îngrijire în detenție
1.	23151/09	19/03/2009	Leonid TALAMBUȚA 06/10/1954 Chișinău moldovean	Ion BOSÎI	Articolele 3 și 13	Articolele 3 și 13
2.	42921/10	15/07/2010	Vladimir MOSCALCIUC 15/05/1967 Chișinău moldovean	Marian BABĂRĂ	Articolul 3	-
3.	4853/12	13/01/2012	Petru POPOVICI (GÎLCĂ) 17/07/1962 Chișinău moldovean	Roman ZADOINOV	Articolul 3	Articolul 3
4.	42713/13	16/05/2013	Tudor GLAVAN 06/10/1951 Cricova moldovean	Natalia NASCO	Articolul 3	Articolul 3
5.	55873/13	30/07/2013	Valentin CHIOSA 08/07/1973 Roșu moldovean	Roman ZADOINOV	Articolele 3 și 13	-

Nr.	Cererea nr.	Data înaintării	Reclamant Data nașterii Locul de reședință Naționalitate	Reprezentat de	Plângerile privind condițiile materiale de detenție	Plângerile referitor la lipsa condițiilor de îngrijire în detenție
6.	60450/13	12/09/2013	A.C. Bălți moldovean	Andrei LUNGU	Articolele 3 și 13	Articolele 3 și 13
7.	61354/13	27/09/2013	Ion GHERMAN 31/03/1959 Cricova moldovean	Alexandru POSTICĂ	Articolele 3 și 13	-
8.	75524/13	21/11/2013	Olga CASU 14/06/1996 Vasilica moldovean	Natalia PRUTEANU	Articolul 3	-
9.	69086/14	23/10/2014	Tatiana MACHINA 24/08/1985 Chișinău moldovean	Alexandru POSTICĂ	Articolele 3 și 13	Articolele 3 și 13
10.	11272/16	21/02/2016	Vasilii NIȚU 11/03/1986 Chișinău moldovean	Alexandru POSTICĂ	Articolele 3 și 13	-
11.	33418/17	27/04/2017	O.P. Chișinău moldovean	Victor MUNTEANU	Articolul 3	Articolul 3
12.	74995/17	04/10/2017	Veaceslav PLATON 24/01/1973 Chișinău	Valeriu PLEȘCA	Articolele 3 și 13	Articolele 3 și 13

Nr.	Cererea nr.	Data înaintării	Reclamant Data nașterii Locul de reședință Naționalitate	Reprezentat de	Plângerile privind condițiile materiale de detenție	Plângerile referitor la lipsa condițiilor de îngrijire în detenție
			moldovean, ucrainean			